

יינה של תורה

תורה מלשון הוראה

בכל דבר בתורה יש הוראות למעשה בעבודת ה',
מוסר השכל הנלמד מציוויי השי"ת "אחרי מות שני בני אהרן"

וַיִּדְבֹּר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי יי' וַיֹּמְרוּ:
וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיד וְאֵל יִבְאָה בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ
וְגו':

(פרשנינו כח, ד)

דיבר ה' למשה דרך מיתתו שהיתה על זה הדרך בקרבתם לפני ה', פירוש שנתקרבו לפני אור
העליון בחיבת הקודש ובזה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הלדיקים...
ואומרו "וימותו" בתוספות וא"ו, רמז הכתוב הפלאת חיבת הלדיקים שהגם שהיו מרגישים
מיתתם, לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד
כלות נפשות מהם, והבן.

(פי' האוה"ח הק' ריש פרשנינו)

עבודתו של יהודי צריכה להיות באופן של "רצוא ושוב" (ע"פ יחזקאל א, יד): "רצוא" —
תשווקה ורצון לדבקות בה'; "שוב" שיבה וחזרה לעולם המעשה. ואף שדביקות וכלות
הנפש ב"התפשטות הגשמיות" הוא דבר רצוי — אך מוכרח שישוּב אחר כך בחזרה לעבוד
את עבודת ה' בגוף ובעולם הזה דוקא. שכן נצטוונו "לעשות לו ית' דירה בתחתונים" (ע"פ
תנחומא נשא טז ועוד, נתבאר בתניא פל"ו) וכמאמרם ז"ל (אבות ספ"ד): "ועל כרחך אתה חי".

לקראת שבת

י

ולכן, העבודה הנפלאה של בני אהרן ב"נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות", עם גודל מעלתה נחשבת כחטא. להיות שהיה זה באופן של "רצוא" בלי "שוב", שלא כפי הכוונה העליונה, ה"ז נחשב לעוצם דרגתם הרוחנית כחטא. (וראה באריכות ביאור חטא נדב ואביהוא בלקו"ש ח"ג ע' 987 ואילך).

בשני אופנים יכול לבוא האדם לחטא זה של "רצוא בלא שוב", וכנגדם נאמרו שני ציוויים לאהרן ובניו אחרי מות נדב ואביהוא: (א) "יין ושכר אל תשת גו' כבואכם אל אהל מועד" (שמיני י, ט; ב) "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" – בשתי מצוות אלו רמוזה הדרך להשמר מ"רצוא בלי שוב" בשני האופנים בהם אפשר להכשל בו.

דביקות כזו בקב"ה יכולה לבוא או מהרגשת האלוקות, קריבה ודביקות בתכלית בה' – עד שבאים לכלות הנפש. או להיפך: מהרגשת חומר עולם הזה וגסות הגוף ה"ה רוצה לברוח ממנו כבורח מפני המות, ולכן "רץ" ב"רצוא" ותשוקה נפלאה להדבק באלוקים חיים.

באופן כללי מתחלקים ב' אופנים אלו בין שני סוגי עובדי ה':

יושבי אהל ולומדי תורה, היודעים כי התורה קדמה לעולם, יכולים לחשוב שתכלית השלימות בלימוד התורה ודביקות בה' לא תושג בגוף גשמי ועולם חומרי. כ"א דוקא ע"י הפרישה מהעולם ודביקות בתורה ובלימודה בלבד – רק כך יידבקו כדבעי בנותן התורה.

ולאידך, בעלי עסקים ו"מארי עובדין טבין" יכולים להרגיש את מיאוס הרע שבעולם, ולרצות לברוח ללימוד התורה ולעסק בענייני אלוקות בלבד, ברצותם להתנתק מכל ענייני העולם.

ולכן ציוה הקב"ה את בעלי התורה: "יין ושכר אל תשת" – לכהנים שהובדלו לשרת את ה' (וכמבואר ברמב"ם (הל' שמיטה ויובל פי"ג הי"ב) שכן הוא גם ב"כל איש אשר נדבה רוחו... להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו") אסור לשתות "יין דרך שכרותו" (רש"י שם) "להשתכר" מסודות ורזין דאורייתא (המכונים יין, וכמאמר "נכנס יין יצא סוד" (עירובין סה, סע"א)). "שכרות" פירושה ביטול מציאותו של האדם, ו"רצוא" ללא "שוב".

"תורה לא בשמים היא", הקב"ה נתן את תורתו לתחתונים דוקא. קוב"ה ובית דינו באים לשמוע את הפס"ד של בי"ד של מטה (כמחז"ל בנוגע קביעות יום ר"ה בירושלמי ר"ה פ"א ה"ג. וראה ב"מ נט, ב). ולימוד התורה צריך להעשות בגוף ובאופן של "ערוכה ברמ"ח איברים" (עירובין נד, רע"א). ודוקא כך מקיימים את הרצון העליון.

ול"זבולון" אמר: "אל יבוא בכל עת אל הקודש". כאשר מגיע היום הקדוש דיום הכיפורים, ובעלי העסק מתקבצים בבית הכנסת ובאים אל הקודש, ואז באים להכרה בחומר ומיאוס העולם – ויכולים לרצות להישאר בד' אמות של תורה ותפילה בהתבדלות

מהעולם והעסק בו, גם במשך כל השנה. ועל זה אומרים להם: "ואל יבוא בכל עת אל הקודש", כל השנה כולה צריכים לעסוק בענייני העולם ע"פ התורה, וזהו רצונו של הקב"ה. ורק מפעם לפעם יש לבוא אל הקודש, ולעסוק בתורה ועבודה שכלב זו תפילה בניתוק מענייני העולם.

ביאור הצד השווה שבין חמשת העבירות המנויות במשנת "רבי אלעזר המודעי", וביאור חומרים ע"פ דרך החסידות

רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלבין פני חברו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו עליו השלום, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, - אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא:

(אבות ב, ט)

לכל אחד מישראל ניתן הכח לעשות ולהפוך את העולם למקום קדוש, מכון ומשכן לשבתו ית'. כאשר האדם פוגע והורס את העולם, ובפרט כאשר הוא מחריב את הדברים האלו עצמם שנתחדשו ע"י עבודת האדם - ה"ה פוגע בעצם תכליתו בעולם, ולכן אין זו עבירה פרטית - כי אם ענין כללי שעונשו הוא "אין לו חלק לעולם הבא".

המחלל את הקדשים: רוב הקדשים לא נולדו בקדושה, כי אם נתקדשו ע"י בני האדם שהקדישום למזבח וכיו"ב. על כן, המחלל את הקדשים מחלל (מלשון חולין) את כוחם של ישראל לעשות מהעולם כלי ומשכן קדוש לקב"ה.

על כן דייק התנא וכתב "המחלל את הקדשים" ולא "המבזה" (כדלקמן "המבזה את המועדות") - כי ה"מבזה" יודע מקדושת הדבר אלא שמבזה אותו, אך המחלל לוקח את הקדושה - שנתחדשה על ידי עבודת ישראל - ומחללה, עושה חולין והיפך הקדושה.

והמבזה את המועדות: נקט מועדות ולא שבת. כי "שבת מקדשא וקיימא" (ביצה יז, א) ואינה תלויה בעבודתם של ישראל. משא"כ המועדות הנקבעות דוקא ע"י ב"ד של מטה, דישראל אינה דקדשינהו לזמני (ברכות מט, א). והמבזה את המועדות פגע גם הוא בדבר שנתקדש בכוחו של האדם.